

ΟΔΗΓΙΑ 2002/15/ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
της 11ης Μαρτίου 2002
για την οργάνωση του χρόνου εργασίας των εκτελούντων κινητές δραστηριότητες οδικών μεταφορών

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 71 και το άρθρο 137 παράγραφος 2,

την πρόταση της Επιτροπής ⁽¹⁾,

τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽²⁾,

αφού ζητήθηκε η γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών,

Αποφασίζοντας με τη διαδικασία του άρθρου 251 της συνθήκης ⁽³⁾, υπό το πρίσμα του κοινού σχεδίου που εγκρίθηκε από την επιτροπή συνδιαλλαγής στις 16 Ιανουαρίου 2002,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 3820/85 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1985, για την εναρμόνιση ορισμένων κοινωνικών διατάξεων στον τομέα των οδικών μεταφορών ⁽⁴⁾, θεσπίζει κοινούς κανόνες για το χρόνο οδήγησης και τις περιόδους ανάπαυσης των οδηγών. Ο κανονισμός αυτός δεν καλύπτει άλλες πτυχές του χρόνου εργασίας στον τομέα των οδικών μεταφορών.
- (2) Η οδηγία 93/104/ΕΚ του Συμβουλίου, της 23ης Νοεμβρίου 1993, σχετικά με ορισμένα στοιχεία της οργάνωσης του χρόνου εργασίας ⁽⁵⁾ επιτρέπει τη θέσπιση αυστηρότερων προδιαγραφών όσον αφορά την οργάνωση του χρόνου εργασίας. Η παρούσα οδηγία, λόγω του τομεακού της χαρακτήρα, υπερσχύει της οδηγίας 93/104/ΕΚ κατ' εφαρμογή του άρθρου 14 της τελευταίας.
- (3) Παρά τις εντατικές διαπραγματεύσεις μεταξύ των κοινωνικών εταίρων, δεν επετεύχθη συμφωνία όσον αφορά τους μετακινούμενους εργαζόμενους στον τομέα των οδικών μεταφορών.
- (4) Συνεπώς, χρειάζεται ένα σύνολο πιο συγκεκριμένων προδιαγραφών για το χρόνο εργασίας στον τομέα των οδικών μεταφορών προκειμένου να εξασφαλίζεται η ασφάλεια των μεταφορών καθώς και η υγεία και η ασφάλεια των ενδιαφερομένων.
- (5) Δεδομένου ότι οι στόχοι της προβλεπόμενης δράσης δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη και μπορούν συνεπώς, λόγω των διαστάσεων και των αποτελεσμάτων αυτής, να επιτευχθούν καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο, η Κοινότητα μπορεί να θεσπίσει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας του άρθρου 5 της συνθήκης.

Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας του ίδιου άρθρου, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια προς επίτευξη των στόχων αυτών.

- (6) Το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας καλύπτει μόνο τους μετακινούμενους εργαζόμενους που απασχολούνται σε μεταφορική εταιρεία εγκατεστημένη σε κράτος μέλος και οι οποίοι συμμετέχουν σε κινητές δραστηριότητες οδικών μεταφορών διεπόμενες από τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 3820/85 ή, εν ελλείψει, από την ευρωπαϊκή συμφωνία για την εργασία των πληρωμάτων των οχημάτων που εκτελούν διεθνείς οδικές μεταφορές (AETR).
- (7) Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι οι μετακινούμενοι εργαζόμενοι που εξαιρούνται του πεδίου εφαρμογής της παρούσας οδηγίας και δεν είναι αυτοαπασχολούμενοι οδηγοί, απολαύουν της βασικής προστασίας που προβλέπεται από την οδηγία 93/104/ΕΚ. Η βασική αυτή προστασία περιλαμβάνει τους ισχύοντες κανόνες για επαρκή χρόνο ανάπαυσης, για το μέσο μέγιστο εβδομαδιαίο χρόνο εργασίας, για την ετήσια άδεια καθώς και ορισμένες βασικές διατάξεις για τους εργαζόμενους τη νύκτα, συμπεριλαμβανομένων των ιατρικών εξετάσεων.
- (8) Δεδομένου ότι οι αυτοαπασχολούμενοι οδηγοί υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 3820/85 αλλά εξαιρούνται του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας 93/104/ΕΚ, είναι σκόπιμο να εξαιρεθούν προσωρινά οι οδηγοί αυτοί από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 παράγραφος 1.
- (9) Οι ορισμοί της παρούσας οδηγίας δεν πρέπει να αποτελέσουν προηγούμενο για άλλες κοινοτικές ρυθμίσεις σχετικά με τον χρόνο εργασίας.
- (10) Προκειμένου να βελτιωθεί η οδική ασφάλεια, να αποφεύγονται στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και να εξασφαλίζεται η ασφάλεια και η υγεία των μετακινούμενων εργαζόμενων που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία, οι εν λόγω εργαζόμενοι θα πρέπει να γνωρίζουν επακριβώς, αφενός, ποια είναι τα χρονικά διαστήματα που αφιερώνονται σε δραστηριότητες των οδικών μεταφορών και τα οποία θεωρούνται ως χρόνος εργασίας και, αφετέρου, τα χρονικά διαστήματα που εξαιρούνται και θεωρούνται διάλειμμα, χρόνος ανάπαυσης ή περίοδος υποχρέωσης διαθεσιμότητας. Οι εργαζόμενοι αυτοί θα πρέπει να δικαιούνται ελάχιστες ημερήσιες και εβδομαδιαίες περιόδους ανάπαυσης καθώς και κατάλληλα διαλείμματα. Θα πρέπει επίσης να καθιερωθεί ανώτατο όριο εβδομαδιαίων ωρών εργασίας.
- (11) Έρευνες έχουν δείξει ότι ο ανθρώπινος οργανισμός είναι πιο ευαίσθητος κατά τη διάρκεια της νύκτας στις περιβαλλοντικές οχλήσεις και σε ορισμένες επαγγελματικές μορφές οργάνωσης εργασίας, και ότι μακρές περιόδοι νυκτερινής εργασίας είναι επιζήμιες για την υγεία των εργαζομένων και μπορούν να θέσουν σε κίνδυνο την ασφάλειά τους και την οδική ασφάλεια εν γένει.

⁽¹⁾ ΕΕ C 43 της 17.2.1999, σ. 4.

⁽²⁾ ΕΕ C 138 της 18.5.1999, σ. 33.

⁽³⁾ Γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 14ης Απριλίου 1999 (ΕΕ C 219 της 30.7.1999, σ. 235), που επιβεβαιώθηκε την 6η Μαΐου 1999 (ΕΕ C 279 της 1.10.1999, σ. 270), κοινή θέση του Συμβουλίου της 23ης Μαρτίου 2001 (ΕΕ C 142 της 15.5.2001, σ. 24) και απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 14ης Ιουνίου 2001 (δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα). Απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 5ης Φεβρουαρίου 2002 και απόφαση του Συμβουλίου της 18ης Φεβρουαρίου 2002.

⁽⁴⁾ ΕΕ L 370 της 31.12.1985, σ. 1.

⁽⁵⁾ ΕΕ L 307 της 13.12.1993, σ. 18· οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 2000/34/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 195 της 1.8.2000, σ. 41).

- (12) Συνεπώς, είναι ανάγκη να περιοριστεί η διάρκεια της νυκτερινής εργασίας και να προβλεφθεί ότι οι εργαζόμενοι τη νύκτα επαγγελματίες οδηγοί λαμβάνουν κατάλληλη αποζημίωση για τη δραστηριότητά τους και δεν βρίσκονται σε μειονεκτική θέση σε θέματα κατάρτισης.
- (13) Οι εργοδότες θα πρέπει να τηρούν αρχείο των υπερβάσεων του μεγίστου εβδομαδιαίου μέσου όρου χρόνου εργασίας που εφαρμόζεται στους μετακινούμενους εργαζόμενους.
- (14) Οι διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 3820/85 σχετικά με το χρόνο οδήγησης για τις διεθνείς και εθνικές μεταφορές επιβατών, εκτός των τακτικών υπηρεσιών, θα πρέπει να συνεχίσουν να εφαρμόζονται.
- (15) Η Επιτροπή θα πρέπει να παρακολουθεί την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας και τις εξελίξεις που σημειώνονται στον κλάδο αυτό στα κράτη μέλη, και να υποβάλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών έκθεση για την εφαρμογή των κανόνων και τις συνέπειες των διατάξεων σχετικά με τη νυκτερινή εργασία.
- (16) Θα πρέπει να προβλεφθεί ότι ορισμένες διατάξεις μπορεί να υπόκεινται σε παρεκκλίσεις που εφαρμόζονται, κατά περίπτωση, από τα κράτη μέλη ή τους κοινωνικούς εταίρους. Κατά γενικό κανόνα, σε περίπτωση παρέκκλισης, θα πρέπει να χορηγούνται στους οικείους εργαζόμενους περιοδοί αντισταθμιστικής ανάπαυσης,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Σκοπός

Σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι να θεσπίσει τις ελάχιστες προδιαγραφές για την οργάνωση του χρόνου εργασίας προκειμένου να βελτιωθεί η προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εκτελούντων κινητές δραστηριότητες οδικών μεταφορών, καθώς και η οδική ασφάλεια, και να υπάρξει περαιτέρω προσέγγιση των όρων ανταγωνισμού.

Άρθρο 2

Πεδίο εφαρμογής

1. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στους μετακινούμενους εργαζόμενους που απασχολούνται από επιχειρήσεις εγκατεστημένες σε κράτος μέλος, και συμμετέχουν σε δραστηριότητες οδικών μεταφορών διεπόμενες από τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 3820/85 ή, εν ελλείψει, από τη συμφωνία ΑΕΤΡ.

Με την επιφύλαξη των διατάξεων του ακόλουθου εδαφίου, η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στους αυτοαπασχολούμενους οδηγούς από τις 23 Μαρτίου 2009.

Το αργότερο δύο έτη πριν από την ημερομηνία αυτή, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Η έκθεση αυτή αναλύει τις συνέπειες της εξαίρεσης των αυτοαπασχολούμενων οδηγών από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας όσον αφορά την οδική ασφάλεια, τις συνθήκες ανταγωνισμού, τη διάρθρωση του επαγγέλματος καθώς και τις κοινωνικές πτυχές. Οι επικρατούσες συνθήκες σε κάθε κράτος μέλος σχετικά με τη δομή του κλάδου των μεταφορών και το εργασιακό περιβάλλον του επαγγέλματος του οδικού μεταφορέα λαμβάνονται υπόψη. Βάσει της έκθεσης αυτής, η Επιτροπή υποβάλλει πρόταση στόχος της οποίας θα είναι, εφόσον απαιτείται

— είτε να θεσπίσει τους όρους για την υπαγωγή των αυτοαπασχολούμενων οδηγών στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας όσον αφορά ορισμένους αυτοαπασχολούμενους οδηγούς που δεν συμμετέχουν σε δραστηριότητες οδικών μεταφορών σε άλλα κράτη μέλη και οι οποίοι υπόκεινται σε τοπικούς περιορισμούς για αντικειμενικούς λόγους, όπως απομακρυσμένη εγκατάσταση, μεγάλες εσωτερικές αποστάσεις και ένα ιδιαίτερα ανταγωνιστικό περιβάλλον·

— είτε να μην συμπεριλάβει τους αυτοαπασχολούμενους οδηγούς στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας.

2. Οι διατάξεις της οδηγίας 93/104/ΕΚ εφαρμόζονται στους μετακινούμενους εργαζόμενους οι οποίοι εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας.

3. Η παρούσα οδηγία, καθ' όσον περιλαμβάνει ειδικότερες διατάξεις σχετικά με τους μετακινούμενους εργαζόμενους οι οποίοι εκτελούν δραστηριότητες οδικών μεταφορών, υπερισχύει των σχετικών διατάξεων της οδηγίας 93/104/ΕΚ δυνάμει του άρθρου 14 της τελευταίας.

4. Η παρούσα οδηγία συμπληρώνει τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 3820/85 και, εφόσον είναι αναγκαίο, της συμφωνίας ΑΕΤΡ, οι οποίες υπερισχύουν των διατάξεων της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 3

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοείται ως:

α) «χρόνος εργασίας»:

1. στην περίπτωση των μετακινούμενων εργαζομένων: κάθε περίοδος από την έναρξη έως τη λήξη της εργασίας, εντός της οποίας ο μετακινούμενος εργαζόμενος ευρίσκεται στη θέση εργασίας του, στη διάθεση του εργοδότη και ασκεί τα καθήκοντα ή τις δραστηριότητές του, ήτοι:

— ο χρόνος που αφιερώνεται σε κάθε δραστηριότητα οδικής μεταφοράς. Οι δραστηριότητες αυτές περιλαμβάνουν ειδικότερα:

i) οδήγηση,

ii) φόρτωση και εκφόρτωση,

iii) συνδρομή των επιβατών κατά την επιβίβαση και αποβίβασή τους από τα οχήματα,

iv) καθαρισμό και τεχνική συντήρηση των οχημάτων,

v) όλες τις άλλες εργασίες που αποσκοπούν στην ασφάλεια του οχήματος, του φορτίου και των επιβατών ή στην εκπλήρωση των νόμιμων ή κανονιστικών υποχρεώσεων που συνδέονται άμεσα με τη διεξαγόμενη μεταφορά, συμπεριλαμβανομένου του ελέγχου της φόρτωσης και εκφόρτωσης, των διοικητικών διατυπώσεων με την αστυνομία, τα τελωνεία, τις υπηρεσίες μετανάστευσης κ.λπ.,

— οι περιοδοί κατά τις οποίες ο μετακινούμενος εργαζόμενος δεν μπορεί να διαθέσει ελεύθερα τον χρόνο του και οφείλει να ευρίσκεται στη θέση εργασίας του, έτοιμος να αναλάβει τη συνήθη εργασία του, εκτελώντας ορισμένα καθήκοντα που συνδέονται με την υπηρεσία, ιδίως κατά τις περιόδους αναμονής φόρτωσης ή εκφόρτωσης, όταν δεν μπορεί να εκτιμηθεί εκ των προτέρων η προβλεπόμενη διάρκειά τους, δηλαδή είτε πριν από την αναχώρηση ή ακριβώς πριν από την πραγματική έναρξη της εν λόγω περιόδου, είτε σύμφωνα με τους γενικούς όρους που έχουν αποτελέσει αντικείμενο διαπραγμάτευσης με τους κοινωνικούς εταίρους ή/και οι οποίοι ορίζονται στη νομοθεσία των κρατών μελών·

2. στην περίπτωση των αυτοαπασχολούμενων οδηγών, ο ίδιος ορισμός εφαρμόζεται για το χρόνο από την έναρξη έως τη λήξη της εργασίας, κατά τη διάρκεια της οποίας ο αυτοαπασχολούμενος οδηγός βρίσκεται στον τόπο εργασίας του, στη διάθεση του πελάτη και ασκεί τα καθήκοντά του ή δραστηριότητες διαφορετικές από τις γενικές διοικητικές εργασίες που δεν είναι άμεσα συνδεδεμένες με τη συγκεκριμένη εκτέλεση της μεταφοράς.

Εξαιρούνται του χρόνου εργασίας τα κατ' άρθρο 5 διαλείμματα, ο κατ' άρθρο 6 χρόνος ανάπαυσης καθώς και οι κατά το στοιχείο β) του παρόντος άρθρου περίοδοι υποχρέωσης διαθεσιμότητας, με την επιφύλαξη της νομοθεσίας των κρατών μελών ή συμφωνιών μεταξύ κοινωνικών εταίρων, που προβλέπουν αντιτάμιση ή περιορισμό των περιόδων αυτών·

β) «περίοδοι υποχρέωσης διαθεσιμότητας»:

— οι περίοδοι πέραν των διαλειμμάτων και του χρόνου ανάπαυσης, κατά τις οποίες ο μετακινούμενος εργαζόμενος δεν οφείλει μεν να παραμένει στον τόπο εργασίας του, πρέπει όμως να είναι διαθέσιμος για να αποκρίνεται σε ενδεχόμενες κλήσεις για ανάληψη ή συνέχιση της οδήγησης ή για εκτέλεση άλλων εργασιών. Ειδικότερα ως περίοδοι υποχρέωσης διαθεσιμότητας νοούνται οι περίοδοι κατά τις οποίες ο μετακινούμενος εργαζόμενος συνοδεύει όχημα μεταφερόμενο με οχηματοαγωγό ή με τραίνο, καθώς και οι περίοδοι αναμονής στα σύνορα και αυτές που οφείλονται σε απαγορεύσεις της κυκλοφορίας.

Οι περίοδοι αυτές και η προβλεπόμενη διάρκειά τους πρέπει να γνωστοποιούνται εκ των προτέρων στον μετακινούμενο εργαζόμενο, είτε πριν από την αναχώρηση ή ακριβώς πριν από την πραγματική έναρξη της εν λόγω περιόδου, είτε σύμφωνα με τους γενικούς όρους που έχουν συμφωνηθεί με τους κοινωνικούς εταίρους ή/και οι οποίοι ορίζονται στη νομοθεσία των κρατών μελών,

— για τους μετακινούμενους εργαζόμενους οι οποίοι οδηγούν εκ περιτροπής, ο χρόνος κατά τον οποίο ο εργαζόμενος ευρίσκεται στη θέση του συνοδηγού ή σε κουκέτα, ενώ το όχημα ευρίσκεται εν κινήσει.

γ) «θέση εργασίας»:

— ο τόπος όπου βρίσκεται η βασική εγκατάσταση της επιχείρησης στην οποία εκτελεί καθήκοντα ο εκτελών κινητές δραστηριότητες οδικών μεταφορών, καθώς και οι διάφορες δευτερεύουσες εγκαταστάσεις της, είτε αυτές συμπίπτουν είτε όχι με την έδρα της επιχείρησης ή τις βασικές της εγκαταστάσεις,

— το όχημα το οποίο χρησιμοποιεί ο εκτελών κινητές δραστηριότητες οδικών μεταφορών όταν εκτελεί καθήκοντα και

— κάθε άλλος χώρος όπου εκτελούνται οι δραστηριότητες που συνδέονται με τη διενέργεια της μεταφοράς,

δ) «μετακινούμενος εργαζόμενος»: κάθε εργαζόμενος, ο οποίος ανήκει στο μετακινούμενο προσωπικό, συμπεριλαμβανομένων των ασκουμένων και των μαθητευομένων, και ο οποίος είναι στην υπηρεσία μιας επιχείρησης που εκτελεί, για λογαριασμό τρίτου ή για ίδιο λογαριασμό, οδικές μεταφορές επιβατών ή εμπορευμάτων,

ε) «αυτοαπασχολούμενος οδηγός»: κάθε πρόσωπο, η κύρια επαγγελματική δραστηριότητα του οποίου συνίσταται στην εκτέλεση, επ' αμοιβή, οδικών μεταφορών επιβατών ή εμπορευμάτων, κατά την έννοια της κοινοτικής νομοθεσίας, βάσει κοινοτικής αδειας ή άλλης επαγγελματικής αδειας για την πραγ-

ματοποίηση των μεταφορών αυτών, το οποίο έχει την ελευθερία να εργάζεται αυτόνομα και δεν συνδέεται με εργοδότη με σύμβαση εργασίας ή με οποιαδήποτε άλλη μορφή ιεραρχικής εργασιακής σχέσης, το οποίο είναι ελεύθερο να οργανώνει τις σχετικές δραστηριότητες, του οποίου το εισόδημα εξαρτάται άμεσα από τα πραγματοποιούμενα κέρδη και το οποίο έχει την ελευθερία, ατομικά ή μέσω συνεργασίας με άλλους αυτοαπασχολούμενους οδηγούς, να έχει εμπορικές σχέσεις με διάφορους πελάτες.

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας οι οδηγοί που δεν ανταποκρίνονται στα εν λόγω κριτήρια υπόκεινται στις ίδιες υποχρεώσεις και απολαύουν των ιδίων δικαιωμάτων με εκείνα που προβλέπονται για τους μετακινούμενους εργαζόμενους από την παρούσα οδηγία,

στ) «εκτελών κινητές δραστηριότητες οδικών μεταφορών»: κάθε μετακινούμενος εργαζόμενος ή αυτοαπασχολούμενος οδηγός που εκτελεί τέτοιες δραστηριότητες.

ζ) «εβδομάδα»: η περίοδος από τη Δευτέρα, ώρα 00.00, έως την Κυριακή, ώρα 24.00,

η) «νυκτερινή περίοδος»: κάθε περίοδος τουλάχιστον τεσσάρων ωρών, όπως ορίζεται από την εθνική νομοθεσία, μεταξύ ώρας 00.00 και 7ης π.μ.,

θ) «νυκτερινή εργασία»: κάθε εργασία που εκτελείται κατά τη νυκτερινή περίοδο.

Άρθρο 4

Μέγιστος εβδομαδιαίος χρόνος εργασίας

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε:

α) ο μέσος εβδομαδιαίος χρόνος εργασίας δεν υπερβαίνει τις 48 ώρες. Ο μέγιστος εβδομαδιαίος χρόνος εργασίας μπορεί να αυξηθεί σε 60 ώρες, εφόσον δεν σημειώνεται, εντός τετραμήνου, υπέρβαση του μέσου όρου των 48 ωρών την εβδομάδα. Οι διατάξεις του άρθρου 6 παράγραφος 1, τέταρτο και πέμπτο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 3820/85 ή, εφόσον κρίνεται αναγκαίο, του άρθρου 6 παράγραφος 1, εδάφιο 4, της συμφωνίας AETR, υπερισχύουν των διατάξεων της παρούσας οδηγίας, όταν οι οδηγοί δεν υπερβαίνουν μια μέση διάρκεια 48 ωρών εργασίας την εβδομάδα εντός τετραμήνου,

β) ο χρόνος εργασίας για λογαριασμό πλειόνων εργοδοτών, συνιστά το σύνολο των ωρών εργασίας. Ο εργοδότης ζητεί γραπτώς από τον μετακινούμενο εργαζόμενο λογαριασμό του χρόνου εργασίας που εκτελεί για άλλο εργοδότη. Ο μετακινούμενος εργαζόμενος παρέχει τις πληροφορίες αυτές γραπτώς.

Άρθρο 5

Διάλειμμα

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, με την επιφύλαξη του επιπέδου προστασίας που προβλέπει ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 3820/85, ή, εν ελλείψει, η συμφωνία AETR, οι εκτελούντες κινητές δραστηριότητες οδικών μεταφορών, με την επιφύλαξη του άρθρου 2, παράγραφος 1, ποτέ δεν εργάζονται πάνω από έξι διαδοχικές ώρες χωρίς διάλειμμα. Ο χρόνος εργασίας διακόπτεται από διάλειμμα τουλάχιστον 30 λεπτών, εάν το σύνολο των ωρών εργασίας κυμαίνεται μεταξύ έξι και εννέα ωρών, και τουλάχιστον 45 λεπτών, εάν το σύνολο των ωρών εργασίας υπερβαίνει τις εννέα ώρες.

2. Τα διαλείμματα μπορούν να υποδιαιρούνται σε περιόδους διάρκειας η καθεμία τουλάχιστον 15 λεπτών.

Άρθρο 6

Χρόνος ανάπαυσης

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, μαθητευόμενοι και ασκούμενοι υπόκεινται, όσον αφορά το χρόνο ανάπαυσης, στις ίδιες διατάξεις με εκείνες στις οποίες υπόκεινται και οι άλλοι μετακινούμενοι εργαζόμενοι, κατ' εφαρμογή του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 3820/85 ή, εν ελλείψει, της συμφωνίας ΑΕΤΡ.

Άρθρο 7

Νυκτερινή εργασία

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε:

- εάν εκτελείται νυκτερινή εργασία, ο καθημερινός χρόνος εργασίας δεν υπερβαίνει τις δέκα ώρες ανά 24ωρο,
- για τη νυκτερινή εργασία χορηγείται αποζημίωση σύμφωνα με τις εθνικές νομοθετικές διατάξεις, τις συλλογικές συμβάσεις, τις συμφωνίες μεταξύ κοινωνικών εταίρων ή/και την εθνική πρακτική, και εφόσον η αποζημίωση αυτή, ως εκ της φύσεώς της, δεν θέτει σε κίνδυνο την οδική ασφάλεια,

2. Η Επιτροπή στις 23 Μαρτίου 2007 το αργότερο, αξιολογεί, στα πλαίσια της έκθεσης που καταρτίζει σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγραφος 2, τις συνέπειες των διατάξεων της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου. Η Επιτροπή συνοδεύει ενδεχομένως την έκθεση αυτή με τις ενδεδειγμένες προτάσεις.

3. Η Επιτροπή υποβάλλει πρόταση οδηγίας περιέχουσα τις διατάξεις για την εκπαίδευση των επαγγελματιών οδηγών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που εργάζονται τη νύκτα, και ορίζουσα τις γενικές αρχές της εν λόγω εκπαίδευσης.

Άρθρο 8

Παρεκκλίσεις

1. Παρεκκλίσεις από τα άρθρα 4 και 7 μπορούν να εγκρίνονται, για αντικειμενικούς ή τεχνικούς λόγους ή λόγους σχετικούς με την οργάνωση της εργασίας, μέσω συλλογικών συμφωνιών, συμφωνιών μεταξύ των κοινωνικών εταίρων ή, εφόσον αυτό δεν είναι δυνατόν, μέσω νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων, υπό την προϋπόθεση ότι έχει πραγματοποιηθεί διαβούλευση με τους εκπροσώπους των ενδιαφερομένων κοινωνικών εταίρων και έχουν καταβληθεί προσπάθειες που ενθαρρύνουν όλες τις σχετικές μορφές κοινωνικού διαλόγου.

2. Η ευχέρεια παρέκκλισης από το άρθρο 4 δεν μπορεί να καταλήγει στον καθορισμό περιόδου αναφοράς άνω των έξι μηνών, για τον υπολογισμό του μέγιστου εβδομαδιαίου μέσου χρόνου εργασίας των 48 ωρών.

Άρθρο 9

Πληροφόρηση και τήρηση αρχείου

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε:

α) οι μετακινούμενοι εργαζόμενοι να ενημερώνονται για τις σχετικές εθνικές διατάξεις, τον εσωτερικό κανονισμό της επιχείρησής τους και τις συμφωνίες μεταξύ κοινωνικών εταίρων, και ιδίως τις συλλογικές συμβάσεις και τις τυχόν συμφωνίες επιχείρησης, που συνάπτονται βάσει της παρούσας οδηγίας, με την επιφύλαξη της οδηγίας 91/533/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 14ης Οκτωβρίου 1991, σχετικά με την υποχρέωση του εργοδότη να ενημερώνει

τον εργαζόμενο για τους όρους που διέπουν τη σύμβαση ή τη σχέση εργασίας⁽¹⁾,

β) να καταγράφεται ο χρόνος εργασίας των εκτελούντων κινητές δραστηριότητες οδικών μεταφορών, με την επιφύλαξη του άρθρου 2 παράγραφος 1. Τα αρχεία φυλάσσονται τουλάχιστον επί δύο έτη μετά τη λήξη της καλυπτόμενης περιόδου. Οι εργοδότες είναι υπεύθυνοι για την καταγραφή του χρόνου εργασίας των μετακινούμενων εργαζομένων. Κατόπιν αιτήσεως, ο εργοδότης παρέχει στους μετακινούμενους εργαζομένους αντίγραφο του αρχείου όπου έχουν καταγραφεί οι ώρες εργασίας.

Άρθρο 10

Ευνοϊκότερες διατάξεις

Η παρούσα οδηγία δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν ή να θεσπίζουν ευνοϊκότερες νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εκτελούντων κινητές δραστηριότητες οδικών μεταφορών, ή να διευκολύνουν ή να επιτρέπουν την εφαρμογή συλλογικών συμβάσεων ή άλλων συμφωνιών μεταξύ κοινωνικών εταίρων, ευνοϊκότερων για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των μετακινούμενων εργαζομένων. Η εφαρμογή της παρούσας οδηγίας δεν συνιστά αποχρώντα λόγο για υποβάθμιση της γενικής προστασίας των εργαζομένων που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 1.

Άρθρο 11

Κυρώσεις

Τα κράτη μέλη θεσπίζουν σύστημα κυρώσεων για τις παραβιάσεις των εθνικών διατάξεων που θεσπίζονται σύμφωνα με την παρούσα οδηγία και λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσουν την εφαρμογή των κυρώσεων αυτών. Οι κυρώσεις αυτές πρέπει να είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές.

Άρθρο 12

Διαπραγματεύσεις με τρίτες χώρες

Προκειμένου να εφαρμοσθεί και στους μετακινούμενους εργαζομένους που απασχολούνται σε επιχειρήσεις εγκατεστημένες σε τρίτη χώρα, μια ρύθμιση ισοδύναμη προς την προβλεπόμενη στην παρούσα οδηγία, η Κοινότητα θα αρχίσει διαπραγματεύσεις με τις οικείες τρίτες χώρες, από της ενάρξεως ισχύος της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 13

Έκθεση

1. Τα κράτη μέλη υποβάλλουν ανά διετία στην Επιτροπή έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, αναφέροντας τις απόψεις των κοινωνικών εταίρων. Η έκθεση περιέρχεται στην Επιτροπή το αργότερο έως τις 30 Σεπτεμβρίου που έπεται της ημερομηνίας λήξης της εν λόγω διετίας. Η περίοδος αυτή είναι η ίδια με την αναγραφόμενη στο άρθρο 16 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 3820/85.

(1) ΕΕ L 288 της 18.10.1991, σ. 32.

2. Η Επιτροπή συντάσσει, ανά διετία, έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας από τα κράτη μέλη, και σχετικά με τις εξελίξεις που σημειώνονται στον τομέα. Η Επιτροπή διαβιβάζει την έκθεσή της στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.

Άρθρο 14

Τελικές διατάξεις

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις, προκειμένου να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία το αργότερο στις 23 Μαρτίου 2005 ή βεβαιώνονται ότι, έως την ημερομηνία αυτή, οι κοινωνικοί εταίροι έχουν εισαγάγει, κατόπιν συμφωνίας, τις αναγκαίες διατάξεις· τα κράτη μέλη πάντως οφείλουν να λάβουν όλα τα μέτρα ώστε να δύνανται ανά πάσα στιγμή να εξασφαλίσουν τα αποτελέσματα που επιβάλλει η παρούσα οδηγία.

Οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, αναφέρονται στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την αναφορά αυτή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Οι λεπτομερείς διατάξεις για την αναφορά αυτή καθορίζονται από τα κράτη μέλη.

2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των διατάξεων εσωτερικού δικαίου που έχουν ήδη θεσπίσει ή θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

3. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι αποστολείς, οι φορτωτές, τα πρακτορεία μεταφορών, οι εντολοδόχοι, οι υπεργολάβοι και οι επιχειρήσεις που απασχολούν μετακινούμενους εργαζομένους τηρούν τις σχετικές διατάξεις της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 15

Εναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την ημέρα της δημοσίευσής της στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

Άρθρο 16

Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, 11 Μαρτίου 2002.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ο Πρόεδρος

P. COX

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

J. RIQUEL I CAMPS